

ΠΛΑΤΩΝΟΣ - ΣΥΜΠΟΣΙΟ

Η ΟΜΙΛΙΑ ΤΟΥ ΣΩΚΡΑΤΗ 201d1 – 212c2

ΜΕΡΟΣ 2^ο (203a8 – 204c6): Η γέννηση και η φύση του Έρωτα

Όσον αφορά την καταγωγή του Έρωτα, αυτός είναι παιδί του Πόρου, γιού του Δία και της Πενίας. Ο Έρωτας ως 'δαιμόνιον' έχει τα γνωρίσματα των γονέων του, δηλ. είναι εκφραστής της 'καταδίωξης', είναι κατακτητής νικητής, αλλά συγχρόνως και ηττημένος, και πεθαίνει πολλές φορές, αλλά γρήγορα αναγεννάται.

- 203 a 9 Πατὴρ δέ, ἦν δ' ἐγώ, τίνος ἐστὶ καὶ μητρός;
- b 1 Μακρότερον μὲν, ἔφη, διηγήσασθαι· ὅμως δέ σοι ἐρῶ.
 ὅτε γὰρ ἐγένετο ἡ Ἀφροδίτη, ἡστίωντο οἱ θεοὶ οἱ τε ἄλλοι
 καὶ ὁ τῆς Μήτιδος υἱὸς Πόρος. ἐπειδὴ δὲ ἐδείπνησαν,
 προσαιτήσουςα οἶον δὴ εὐωχίας οὔσης ἀφίκετο ἡ Πενία, καὶ
 5 ἦν περὶ τὰς θύρας. ὁ οὖν Πόρος μεθυσθεὶς τοῦ νέκταρος –
 οἶνος γὰρ οὕτω ἦν – εἰς τὸν τοῦ Διὸς κῆπον εἰσελθὼν
 βεβαρημένος ἤυδεν. ἡ οὖν Πενία ἐπιβουλεύουσα διὰ τὴν
 αὐτῆς ἀπορίαν παιδίον ποιήσασθαι ἐκ τοῦ Πόρου, κατα-
 c 1 κλίνεται τε παρ' αὐτῷ καὶ ἐκύησε τὸν Ἔρωτα. διὸ δὴ καὶ
 τῆς Ἀφροδίτης ἀκόλουθος καὶ θεράπων γέγονεν ὁ Ἔρως,
 γεννηθεὶς ἐν τοῖς ἐκείνης γενεθλίοις, καὶ ἅμα φύσει ἐρα-
 στῆς ὢν περὶ τὸ καλὸν καὶ τῆς Ἀφροδίτης καλῆς οὔσης.
 5 ἅτε οὖν Πόρου καὶ Πενίας υἱὸς ὢν ὁ Ἔρως ἐν τοιαύτῃ τύχῃ
 καθέστηκεν. πρῶτον μὲν πένης ἀεὶ ἐστὶ, καὶ πολλοῦ δεῖ
 ἀπαλός τε καὶ καλός, οἶον οἱ πολλοὶ οἷονται, ἀλλὰ σκληρὸς
 d 1 καὶ αὐχμηρὸς καὶ ἀνυπόδητος καὶ ἄοικος, χαμαιπετὴς ἀεὶ
 ὢν καὶ ἄστρωτος, ἐπὶ θύραις καὶ ἐν ὁδοῖς ὑπαίθριος κοι-
 μώμενος, τὴν τῆς μητρὸς φύσιν ἔχων, ἀεὶ ἐνδεία σύνοικος.
 κατὰ δὲ αὖ τὸν πατέρα ἐπίβουλός ἐστι τοῖς καλοῖς καὶ τοῖς
 5 ἀγαθοῖς, ἀνδρείος ὢν καὶ ἴτης καὶ σύντονος, θηρευτὴς
 δεινός, ἀεὶ τινὰς πλέκων μηχανάς, καὶ φρονήσεως ἐπι-
 θυμητὴς καὶ πόριμος, φιλοσοφῶν διὰ παντὸς τοῦ βίου,
 δεινὸς γόης καὶ φαρμακεὺς καὶ σοφιστής· καὶ οὔτε ὥς
 e 1 ἀθάνατος πέφυκεν οὔτε ὥς θνητός, ἀλλὰ τοτὲ μὲν τῆς αὐτῆς
 ἡμέρας θάλλει τε καὶ ζῇ, ὅταν εὐπορήσῃ, τοτὲ δὲ ἀποθνή-
 σκει, πάλιν δὲ ἀναβιώσκει διὰ τὴν τοῦ πατρὸς φύσιν, τὸ
 δὲ ποριζόμενον ἀεὶ ὑπεκρεῖ, ὥστε οὔτε ἀπορεῖ Ἔρως ποτὲ
 5 οὔτε πλουτεῖ, σοφίας τε αὖ καὶ ἀμαθίας ἐν μέσῳ ἐστίν.
 204 a 1 ἔχει γὰρ ᾧδε. θεῶν οὐδεὶς φιλοσοφεῖ οὐδ' ἐπιθυμεῖ σοφὸς
 γενέσθαι – ἐστὶ γάρ – οὐδ' εἴ τις ἄλλος σοφός, οὐ φιλοσοφεῖ.
 οὐδ' αὖ οἱ ἀμαθεῖς φιλοσοφοῦσιν οὐδ' ἐπιθυμοῦσι σοφοὶ
 γενέσθαι· αὐτὸ γὰρ τοῦτό ἐστι χαλεπὸν ἀμαθία, τὸ μὴ

- 5 ὄντα καλὸν καγαθὸν μηδὲ φρόνιμον δοκεῖν αὐτῷ εἶναι
 ἱκανόν. οὐκ οὖν ἐπιθυμεῖ ὁ μὴ οἰόμενος ἐνδεὲς εἶναι οὐδ' ἂν
 μὴ οἷται ἐπιδεῖσθαι.
- Τίνες οὖν, ἔφη ἐγώ, ὦ Διοτίμα, οἱ φιλοσοφοῦντες, εἰ
 μήτε οἱ σοφοὶ μήτε οἱ ἀμαθεῖς;
- b 1 Δῆλον δὴ, ἔφη, τοῦτό γε ἤδη καὶ παιδί, ὅτι οἱ μεταξὺ
 τούτων ἀμφοτέρων, ὧν ἂν εἴη καὶ ὁ Ἔρως. ἔστιν γὰρ δὴ τῶν
 καλλίστων ἡ σοφία, Ἔρως δ' ἐστὶν ἔρως περὶ τὸ καλόν,
 ὥστε ἀναγκαῖον Ἔρωτα φιλόσοφον εἶναι, φιλόσοφον δὲ
- 5 ὄντα μεταξὺ εἶναι σοφοῦ καὶ ἀμαθοῦς. αἰτία δὲ αὐτῷ καὶ
 τούτων ἡ γένεσις· πατρὸς μὲν γὰρ σοφοῦ ἐστὶ καὶ εὐπόρου,
 μητρὸς δὲ οὐ σοφῆς καὶ ἀπόρου. ἡ μὲν οὖν φύσις τοῦ
 δαίμονος, ὦ φίλε Σώκρατες, αὕτη· ὃν δὲ σὺ ᾤκηθης Ἔρωτα
- c 1 εἶναι, θαυμαστὸν οὐδὲν ἔπαθες. ᾤκηθης δέ, ὥς ἐμοὶ δοκεῖ
 τεκμαιρομένη ἐξ ὧν σὺ λέγεις, τὸ ἐρώμενον Ἔρωτα εἶναι,
 οὐ τὸ ἐρῶν· διὰ ταῦτά σοι οἶμαι πάγκαλος ἐφαίνετο ὁ
 Ἔρως. καὶ γὰρ ἔστι τὸ ἐραστὸν τὸ τῷ ὄντι καλὸν καὶ
- c 5 ἄβρὸν καὶ τέλεον καὶ μακαριστόν· τὸ δέ γε ἐρῶν ἄλλην
 ἰδέαν τοιαύτην ἔχον, οἷαν ἐγὼ διήλθον.

ΣΧΟΛΙΑ

203a9 Πατρὸς...καὶ μητρός: γενικές της καταγωγής.

b2 ὅτε γὰρ ἐγένετο ἡ Ἀφροδίτη: ἡ γέννηση της Αφροδίτης ἀπὸ τα κομμένα γεννητικά ὄργανα τοῦ Ουρανοῦ, μια ιστορία που διηγείται ὁ Ησίοδος στὴν ‘Θεογονία’ (176-200), ἐδὼ δὲν επιβεβαιώνεται, ἀφοῦ ἡ Αφροδίτη θεωρεῖται κόρη τοῦ Δία. **b3 ὁ τῆς Μήτιδος ὕδς:** τὸ οὐσιαστικὸ ‘μῆτις, -ιος ἢ -ιδος, ἡ = ἡ ‘πρακτικὴ σοφία’ τὴν ‘ἐπινοητικότητα’, γι’ αὐτὸ καὶ ὁ Οδυσσεύς ἀποκαλεῖται ‘πολύμητις = πολυμήχανος - εφευρετικός’ (Ιλ. Α311κ.α. Οδ.β173κ.α.). Στὴν προκειμένη περίπτωση ἔχουμε τὴν προσωποποιημένη ‘εφευρετικότητα’ ὡς πρώτη σύζυγο τοῦ Δία πρὶν τὴν Ἥρα (Ησίοδ. Θεογ.887). **Πόρος:** ὡς οὐσιαστικὸ ‘πόρος’ ετυμολογεῖται ἀπὸ τὸ ρ. ‘πέιρω = διαπερνῶ, διασχίζω’ καὶ δηλώνει κυριολεκτικὰ τὸ ‘πέρασμα’ ἐξ οὗ καὶ ‘πορθμός, -εῖον’, ἀλλὰ μεταφορικὰ δηλώνει κάθε ‘μέσον – τρόπο’, γιὰ τὴν ἐπίτευξη ἐνὸς στόχου. Εἰδὼ εἶναι ἡ προσωποποίηση τοῦ ‘μέσου - τρόπου’ με τὸν ὁποῖον ὁ Ἔρωτας ἐπιτυγχάνει τοὺς στόχους τοὺς. **b4 οἶον δὲ εὐωχίας οὔσης:** συνήθως οἱ γενικές ἀπόλυτες – καὶ ὄχι μόνο αὐτές – δέχονται τὴν αιτιατικὴ ‘οἶον’ ὡς ἐπίρρημα, ὥστε νὰ ἀποδοθεῖ ἡ σημασία τῆς αντικειμενικῆς αιτιολογίας, ‘ἐπειδὴ ὄντως τότε τὸ γέυμα ἦταν πλούσιο’. Στὴν θέση τοῦ επιρρ. ‘οἶον’ θὰ μπορούσε νὰ βρεθεῖ καὶ τὸ ‘ὥς’ με τὴν ἴδια ἀκριβῶς χρῆση. **ἡ Πενία:** εἶναι ἡ προσωποποίηση τῆς ‘φτώχειας’, ὅπως καὶ στὸν ‘Πλούτο’ (Α-ριστ. Πλ.415κ.ε.). **b5 τοῦ νέκταρος:** ἡ γενικὴ συντάσσεται με τὴν μτχ. ὡς γενικὴ ‘διαιρετικὴ’. **b6 οἶνος γὰρ οὐπὼ ἦν:** ἀκόμη καὶ μετὰ τὴν εἴσοδο τοῦ ‘κρασιού’ στὴν ἐλληνικὴ κοινωνία ἀπὸ τὸν Διόνυσο, οἱ Ολύμπιοι θεοὶ ἐπὶ νῆαν ‘νέκταρ’ (Ιλ.Ε,340-3). **b7 βεβαρημένος:** ‘ζαλισμένος’, ἐνν. ‘ἀπὸ τὸ νέκταρ’. **b7-8 διὰ τὴν αὐτῆς ἀπορίαν παιδίον ποιήσασθαι ἐκ τοῦ Πόρου:** ὁ Πλάτων ‘παίζει’ με τὶς λ. ‘ἀπορία > α+πόρος’ καὶ ‘Πόρος’: ‘ἐπειδὴ ἡ Πενία δὲν εἶχε ‘τα μέσα – τοὺς πόρους’ γιὰ νὰ συντηρηθεῖ, σκέφτηκε νὰ τεκνοποιήσει με τὸν κύριο ἐκφραστικὸν τῶν ‘μέσων’, δηλ. τὸν Πόρο’. **b8 κατακλίνεται:** ‘γέρνει δίπλα τοῦ’.

c1 καὶ ἐκύησε: ‘και συνέλαβε’. Η ‘σύλληψη’ με την έννοια της ‘γονιμοποίησης’. **c1-3** διὸ δὴ καὶ τῆς Ἀφροδίτης...ἐν τοῖς ἐκείνης γενεθλίοις: υπήρχε διαδεδομένη από τα χρόνια του Ησιόδου η αντίληψη ότι η προηγηθείσα ψυχική διάθεση των δυο συνουσιαζομένων αποτυπώνεται στον χαρακτήρα ‘συλληφθέντος’ παιδιού, καθώς προέτρεπε να αποφεύγεται η ‘σύλληψη’ μετά από συμμετοχή σε κηδεΐα, ενώ αντιθέτως να επιδιώκεται μετά από εορταστικές εκδηλώσεις, (Ησίοδ. Έργ. 735κ.ε.) Συνεπώς ο Έρωτας επειδή ‘συνελήφθη’ την ημέρα του εορτασμού για την γέννηση της Αφροδίτης, έφερε τα χαρακτηριστικά εκείνης, γι’ αυτό και είναι ακόλουθός της. **c4** περὶ τὸ καλόν: ‘για το όμορφο, το ωραίο’. καὶ τῆς Ἀφροδίτης καλῆς οὔσης: ‘και επειδή η Αφροδίτη ήταν όμορφη’, γενική απόλυτη, αιτιολογική μτχ. **c5** ἄτε...ῶν: αιτιολογική μτχ. της αντικειμενικής αιτιολογίας. ἐν τοιαύτῃ τύχῃ: ο εμπρόθετος εξηγείται με ό,τι ακολουθεί στην συνέχεια. **c6** πένης ἀεὶ ἐστι: επειδή στην σκέψη του Σωκρ. ο Έρωτας αντιπροσωπεύει τον ‘πόθο’ και την ‘ἐπιθυμία’ για την θέαση των πρωτογενών εννοιών, στον ‘Κόσμο των Ιδεών’, δεν συνδυάζεται με τον πλούτο και την ευμάρεια. **c6-7** καὶ πολλοῦ δεῖ ἀπαλός τε καὶ καλός: ‘και απέχει πολύ από το να είναι τρυφερός και όμορφος’. Η άποψη πως ο Πλάτων με αφορμή τον Έρωτα περιγράφει τον «Σωκράτη» (Μάξιμος Τύριος, 18,4) βασίζεται στην πιο κάτω διαπίστωση της Διοτίμας ‘ώστε ἀναγκαῖον Ἐρωτα φιλόσοφον εἶναι, 25’. **c7-d1** σκληρὸς καὶ αὐχμηρὸς: ‘ανυποχώρητος και απεριποίητος’. ‘αὐχμηρὸς’ είναι ‘ο άνυδρος, ο ξηρὸς, ο απεριποίητος’.

d1 χαμαιπετής: ‘κείται στο έδαφος’. **d2** ἐπὶ θύραις καὶ ἐν ὁδοῖς: ‘μπροστά στις πόρτες και στα πλαϊνά μέρη των δρόμων’. Εννοεί ότι ‘ο Έρωτας κοιμάται εμπρός από τις πόρτες των προσώπων που τον ενδιαφέρουν, αλλά και στα πλαϊνά των δρόμων, ώστε να τους συναντήσει την επόμενη ημέρα’. **d4** ἐπίβουλός ἐστι: ‘είναι δολοπλόκος – στήνει παγίδες’. **d4-5** τοῖς καλοῖς καὶ τοῖς ἀγαθοῖς: ‘για ό,τι είναι όμορφο και καλό’, είναι πιο λογικό να θεωρηθούν και τα δυο ως ουδέτερα στο γένος. **d5** ἴτης: ‘ασυγκράτητος’. σύντονος: ‘ορμητικός’. **d6** πλέκων μηχανάς: ‘κατασκευάζοντας πάντοτε τεχνάσματα’. **d6-7** καὶ φρονήσεως ἐπιθυμητῆς καὶ πόριμος: ‘και επιθυμητικός της έλλογης κρίσης αλλά και πάροχος’. **d7** φιλοσοφῶν: ‘αγαπώντας την γνώση’. διὰ παντὸς τοῦ βίου: ‘σε κάθε δραστηριότητα της ζωής’. **d8** δεινὸς γόης καὶ φαρμακεὺς καὶ σοφιστής: ‘ικανὸς μάγος και βοτανολόγος και ρήτορας’. Ο όρος ‘σοφιστής’ απέδιδε το νόημα του ικανού και πρακτικού ανθρώπου απέναντι σε κάθε είδους καθημερινή δραστηριότητα. Αργότερα δήλωνε τον δάσκαλο αυτών των πρακτικών μεθόδων, και πρωτίστως της ρητορικής ικανότητας στις αγορεύσεις στην εκκλησία του δήμου. Συνδέθηκε όμως γρήγορα με την ανήθικη διδακτική, διότι η ικανότητα αυτή εξυπηρετούσε ύποπτες πολιτικές σκοπιμότητες.

e1-2 τοτὲ μὲν...τοτὲ δὲ: ‘άλλοτε...κι άλλοτε’. τῆς αὐτῆς ἡμέρας: ‘μέσα στην ίδια ημέρα’. ὅταν εὐπορήσῃ: ‘όταν βρει διεξόδους’, ενν. ‘στα αιτήματά του – σ’ αυτά που θέλει’, δηλ. ‘όταν ικανοποιηθούν οι στόχοι του’. **e3** ἀναβιώσκειται: ‘επανέρχεται στην ζωή’, ή ‘ξαναβρίσκει τους στόχους του’. **e3-4** τὸ δὲ ποριζόμενον ἀεὶ ὑπεκρεῖ: ‘και αυτό που κατακτά πάντοτε του ξεφεύγει’, ‘ὑπεκρεῖ > ὑπό+ἐκ+ρέω = φεύγω από κάτω - ξεφεύγω’. **e4-5** οὔτε ἀπορεῖ Ἐρως ποτὲ οὔτε πλουτεῖ: ‘ο ερωτευμένος με ένα πρόσωπο ποτέ δεν είναι ανικανοποίητος, αλλά και ποτέ δεν είναι πλήρως ικανοποιημένος με το ερώμενο πρόσωπο’. Δηλ. ‘η ερωτική σχέση κρατά τον ερωτευμένο σε μία ενδιάμεση κατάσταση’. **e5** σοφίας τε αὖ καὶ ἀμαθίας ἐν μέσῳ ἐστίν: ‘ο Έρωτας βρίσκεται στο ενδιάμεσο μεταξύ της γνώσης και της άγνοιας’. Δηλ. ‘όποιος νοιώθει έρωτα για κάποιον ή για κάτι, ούτε έχει πλήρη άγνοια γι’ αυτό –όν, ούτε όμως και τα γνωρίζει όλα καλά’. Τώρα εξηγείται ο λόγος για τον οποίον η Διοτίμα επέλεξε ως γονεῖς του Έρωτα την ‘Πενία’ και τον ‘Πόρο’. επειδή ο Έρωτας βρίσκεται στον ενδιάμεσο χώρο των γνωρισμάτων που έχουν οι δυο γονεῖς του, κατ’ αναλογία βρίσκεται και στον ενδιάμεσο χώρο μεταξύ ‘γνώσης’ και ‘άγνοιας’. Και ο Έρωτας ‘πρέπει’ να βρίσκεται μεταξύ ‘γνώσης’ και ‘άγνοιας’, διότι έτσι αποδεικνύεται η τάση του Έρωτα για την ‘φιλοσοφία’, αφού μόνο όσοι βρίσκονται μεταξύ αυτών των δυο μπορούν και φιλοσοφούν. Αυτό θα αποδείξει στην συνέχεια.

204a2 ἔστι γάρ: i.e. ‘σοφός’. **εἴ τις ἄλλος σοφός:** i.e. ‘ἐστί’. **a4 αὐτὸ γὰρ τοῦτό:** ‘διότι σ’ αὐτὸ ακριβῶς το σημεῖο’, αιτιατική της αναφοράς. **a4-5 τὸ...δοκεῖν αὐτῷ εἶναι ἱκανόν:** η συντακτική σειρά: ‘τὸ δοκεῖν αὐτῷ εἶναι ἱκανόν’, η μτφρ.: ‘στο να δημιουργεῖται η εντύπωση στο ἴδιο το άτομο πως διαθέτει μία ἐπάρκεια’, ἐναρθρο ἀπαρέμφατο σε αιτιατική πτώση ως ἐπεξηγήση στην αιτιατική της αναφοράς ‘αὐτὸ γὰρ τοῦτο’. **μὴ ὄντα καλὸν κἀγαθὸν μηδὲ φρόνιμον:** ‘αν και δεν εἶναι οὔτε ὁμορφος οὔτε καλός οὔτε με ἐλλογη σκέψη’. Η μτχ. εἶναι συνημ., ἐναντιωματική. **a6 οὐκουν...ἐπιδεῖσθαι:** ‘ἀρα λοιπὸν δεν...’, ἐνῶ ‘οὐκοῦν = ἀρα λοιπὸν ναι, πράγματι, ὁντως’. ‘Ἀρα λοιπὸν δεν ἔχει καμία ἐπιθυμία κάποιος να ἐπιδιώξει πράγματα τα οποία θεωρεῖ ὅτι δεν τα χρειάζεται’. **a6-7 οὐ ἂν μὴ οἴηται ἐπιδεῖσθαι:** αναφορική – υποθετική πρόταση, η οποία ολόκληρη λειτουργεῖ ως σε θέση γενικής διαιρετικής στο ἐπίθετο ‘ἐνδεής < ἐνδεής εἰμί τινος = ἔχω ἐλλειψη ἀπὸ κάτι – μου λείπει κάτι’. **a8 Τίνες:** κατηγορούμενο. **οἱ φιλοσοφοῦντες:** το υποκείμενο. **a8-9 εἰ μήτε οἱ σοφοὶ μήτε οἱ ἀμαθεῖς:** ἐνν. ‘εἰσὶ οἱ φιλοσοφοῦντες’, οἱ δύο ἐναρθρες ονομαστικές εἶναι τα κατηγορούμενα, και η ἐνν. ονομαστική ‘οἱ φιλοσοφοῦντες’ εἶναι το υποκείμενο.

b1-2 οἱ μεταξὺ τούτων ἀμφοτέρων: ἐνν. ‘ὄντες’ και η ἐναρθρη μτχ. ‘οἱ ὄντες’ εἶναι το κατηγορούμενο: ‘οἱ φιλοσοφοῦντες εἰσὶ οἱ ὄντες μεταξὺ τούτων ἀμφοτέρων’. **b2 ὃν ἂν εἴη καὶ ὁ Ἔρω:** ‘ἀνάμεσα στους οποίους ἀνήκει και ο Ἐρωτας’, η γενική ‘ὢν’ συντάσσεται με το ρ. ‘ἂν εἴη’ ως γενική κατηγορηματική – διαιρετική. **b2-3 τῶν καλλίστων:** ὁμοίως γενική κατηγ. – διαιρετική. **b3 Ἔρω δ’ ἐστὶν ἔρω:** ‘ο Ἐρωτας εἶναι η ἐπιθυμία για ὅ,τι εἶναι ὁμορφο’. **b4 ὥστε ἀναγκαῖον:** i.e. ‘ἐστί’. **φιλόσοφον δὲ ὄντα:** ‘και ἐπειδὴ εἶναι φιλόσοφος’. **b5 μεταξὺ εἶναι σοφοῦ καὶ ἀμαθοῦς:** ἐνν. ‘ἀναγκαῖον ἐστίν’. **b5-6 αἰτία δὲ αὐτῷ καὶ τούτων ἡ γένεσις:** η συντακτική σειρά: ‘ἡ γένεσις <ἐστί> αὐτῷ αἰτία καὶ τούτων’, ‘ο τρόπος της δημιουργίας του εἶναι σ’ αὐτόν (τον Ἐρωτα) αἰτία και αὐτῶν των γνωρισμάτων του’, δηλ. ‘του ὅτι βρίσκεται μεταξύ της γνώσης και της ἀγνοιας, και γι’ αὐτὸ εἶναι φιλόσοφος’. **b7-8 ἡ μὲν οὖν φύσις...αὕτη:** το ἐναρθρο ουσιαστικό εἶναι το υποκείμενο και η ἀντωνυμία το κατηγορούμενο. **b8 ὃν δὲ σὺ φήθης Ἔρωτα εἶναι:** ‘και ὅσον ἀφορὰ τα ὅποια χαρακτηριστικά εσύ θεώρησες ὅτι ἔχει ο Ἐρωτας’, η αιτιατική ‘Ἔρωτα’ εἶναι υποκείμενο στο ἀπαρέμφατο και η αναφορική ἀντων. ‘ὄν’ το κατηγορούμενο του ἀπαρεμφ. Η αναφορική πρόταση δεν ἔχει λογική και συντακτική ἀνταπόκριση με καμία ἄλλη, δηλ. δεν ‘ἀναφέρεται’ πουθενά, γιατί ἀμέσως μετὰ ἀλλάζει η σύνταξη. Γι’ αὐτὸ πρέπει να ἐκληφθεῖ ως ἀναφορ. ἐπιρρ. της αναφοράς.

c2 τεκμαιρομένη: ‘καθὼς συμπεραίνω’. **ἐξ ὃν σὺ λέγεις:** αναφορική πρόταση με ἐλξη του αναφορικοῦ ἀντί για: ‘ἐκ τούτων ἂν σὺ λέγεις’. **c2-3 τὸ ἐρώμενον Ἔρωτα εἶναι, οὐ τὸ ἐρῶν:** ‘ὅτι Ἐρωτας εἶναι το ἀντικείμενο του πόθου, κι ὄχι αὐτός που ποθεῖ’. Οἱ ἐναρθρες μτχ. ‘τὸ ἐρώμενον & τὸ ἐρῶν’ εἶναι τα κατηγορούμενα, ἐνῶ το ουσιαστικό ‘Ἔρωτας’ εἶναι το υποκείμενο και των δυο. Αὐτὸ που ἐπιδιώκει ἐδῶ η πρόταση εἶναι να ‘κατηγοριοποιήσει’ τον ‘Ἔρωτα’ κι ὄχι τις δυο μτχ., ἐστὼ κι αν εἶναι ἀναρθρες. **c4 τὸ ἐραστὸν:** δηλ. ‘το ἀντικείμενο του ἐρώτα – πόθου’. **c4-5 τὸ...καλὸν καὶ ἀβρὸν καὶ τέλεον καὶ μακαριστόν:** η ονομαστική ‘τὸ ἐραστὸν’ εἶναι το υποκείμενο και οἱ ἐναρθρες ονομαστικές που ἀκολουθοῦν εἶναι τα κατηγορούμενα. Δεῖτε την διαφορά: (i) ‘τὸ ἐραστὸν ἐστὶ καλόν = το ἀντικείμενο του ἐρώτα εἶναι ὁμορφο’, (ii) ‘τὸ ἐραστὸν ἐστὶ τὸ καλόν = το ἀντικείμενο του ἐρώτα εἶναι αὐτὸ που εἶναι ὁμορφο’. Με το κατηγορούμενο ἀναρθρο, η ιδιότητα του ‘κάλους’ διαχέεται, ἐνῶ ὄντας ἐναρθρο ἐπικεντρώνεται σ’ αὐτὸ. **c5 τὸ δὲ γε ἐρῶν:** ‘το υποκείμενο του Ἐρώτα’. **c6 ἔχον:** ‘ἐστί’, η μτχ. εἶναι κατηγορηματική. **οἷαν ἐγὼ διῆλθον:** ‘σαν κι αὐτὴν την ὁποῖαν συζήτησα’. Μη παραβλέπουμε το γεγονὸς ὅτι η θεωρία περὶ ‘Ἐρωτος’ της Διοτίμας στην οὐσία εἶναι η Σωκρατική – Πλατωνική· ἀπλῶς για λόγους ἐπικοινωνιακούς διατυπώνεται ἀπὸ το στόμα της Διοτίμας. Ο Ἐρωτας λοιπὸν για την Διοτίμα (:Σωκράτη και Πλάτωνα): 1^{ον}) ἀνήκει και βρίσκεται στο Ὑποκείμενο, σ’ αὐτόν που τον νοιώθει και τον αισθάνεται. 2^{ον}) η ἐννοια της ‘ὁμορφιάς’ και του ‘κάλους’ ὑπάρχει μόνο στο Ἀντικείμενο του Ἐρώτα, κι ὄχι στο Ὑποκείμενο. Ο λόγος για την τοποθέτηση αὐτὴν βρίσκεται στο γεγονὸς ὅτι για τον Σωκράτη & Πλάτωνα (Διοτίμα) ο Ἐρωτας ἐκδηλώνεται στους ἀνθρώπους ἐκείνους που βρίσκονται στο μεταίχμιο μεταξύ της ‘ὀλοκληρωτικής’ κατοχῆς ἐνός φαινομένου ἢ ἐννοιας, και της ‘παντελοῦς’ ἀπουσίας

του φαινομένου από πάνω τους. Δηλ. ένας άνθρωπος για να 'Ερωτευθεί' ένα 'όμορφο' πρόσωπο, πρέπει ο ίδιος να είναι 'κάτοχος' ενός μέρους 'ομορφιάς', δηλ. να μην είναι ούτε 'τελείως' όμορφος, ούτε τελείως δύσμορφος. Διότι (i) αν ήταν τελείως 'όμορφος', τότε τι νόημα θα είχε να ερωτευθεί ένα λιγότερο από τον ίδιον 'όμορφο' πρόσωπο. Ή πάλι (ii) αν ήταν τελείως 'δύσμορφος', πώς θα ερωτευόταν κάτι 'όμορφο', αφού την έννοια της 'ομορφιάς' δεν την γνωρίζει αφού δεν την διαθέτει. Άρα ο Έρωτας καταλαμβάνει μόνο τους 'ατελείς' και 'ανολοκλήρωτους' ανθρώπους, συνεπώς ο Έρωτας δεν μπορεί να είναι 'τέλειος' σε τίποτε. Τώρα όσον αφορά το αντικείμενο του Έρωτα, αυτό όντως είναι 'τέλειο' σε κάθε τι, γιατί λειτουργεί 'αναμνηστικά' στον άνθρωπο των αντίστοιχων εννοιών του 'Κόσμου των Ιδεών', οι οποίες διαθέτουν τα 'τέλεια' και 'ολοκληρωμένα' γνωρίσματα του είδους τους.

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

- Και από ποιόν πατέρα, είπα εγώ, και ποιά μητέρα κατάγεται;
- Είναι πράγματι πολύ χρονοβόρο, είπε η Διοτίμα, να το εξηγήσω. Όμως θα σου πω. Όταν λοιπόν γεννήθηκε η Αφροδίτη, οι θεοί είχαν μια συνεστίαση, τόσο όλοι τους όσο και ο γιος της Μήτιδος, ο Πόρος. Όταν ολοκλήρωσαν το δείπνο τους, έφτασε η Πενία για να ζητήσει ένα μερίδιο, επειδή το δείπνο όντως ήταν πλούσιο, και στεκόταν μπροστά στην πόρτα. Όμως ο Πόρος επειδή είχε μεθύσει με το νέκταρ – καθώς ακόμη δεν υπήρχε το κρασί – μπήκε μέσα στο κήπο του Δία και κοιμήθηκε διότι ήταν ζαλισμένος. Τότε η Πενία κάνοντας την πονηρή σκέψη να αποκτήσει παιδί από τον Πόρο, διότι της έλειπαν οι 'πόροι', ξαπλώνει δίπλα του και συνέλαβε τον Έρωτα. Γι' αυτόν λοιπόν τον λόγο ο Έρωτας έχει γίνει ο ακόλουθος της Αφροδίτης και ο φροντιστής της, διότι γεννήθηκε την ημέρα των γενεθλίων εκείνης, αλλά και συγχρόνως διότι εκ φύσεως προτιμά τα όμορφα πράγματα και διότι η Αφροδίτη είναι όμορφη. Επειδή λοιπόν ο Έρωτας είναι γιος του Πόρου και της Πενίας, βρέθηκε σε ένα τέτοιου είδους καθεστώς. Κατ' αρχήν είναι πάντοτε φτωχός, και απέχει πολύ από το να είναι τρυφερός και όμορφος, όπως νομίζουν οι περισσότεροι, αντιθέτως είναι ανυποχώρητος και απεριποίητος και ξυπόλητος και άσπιτος, διότι συνεχώς ξαπλώνει στο έδαφος και χωρίς στρώμα, με το να κοιμάται εμπρός στις πόρτες και στους δρόμους κάτω από τον ουρανό, γιατί διαθέτει τα γνωρίσματα της μητέρας του, καθώς συνεχώς συγκατοικεί με την φτώχεια. Σύμφωνα τώρα πάλι με τον πατέρα του στήνει παγίδες για τα όμορφα και καλά πράγματα, καθώς είναι γενναίος και ασυγκράτητος και ορμητικός, ένα ικανός κυνηγός, κατασκευάζοντας πάντοτε κάποια τεχνάσματα, και επιθυμητικός της έλλογης κρίσης αλλά και πάροχος, αγαπώντας την γνώση σε κάθε δραστηριότητα της ζωής, ικανός μάγος και βοτανολόγος και ρήτορας. Και από την φύση του δεν είναι ούτε αθάνατος ούτε θνητός, αλλά άλλοτε μέσα στην ίδια ημέρα ευδοκίμει και ζει, όταν ικανοποιηθούν οι στόχοι του, κι άλλοτε πάλι πεθαίνει, όμως εκ νέου επανέρχεται στην ζωή εξ αιτίας της φύσεως του πατέρα του, κι αυτό που κατακτά του ξεφεύγει πάντοτε, ώστε ο Έρωτας ποτέ δεν είναι ανικανοποίητος, αλλά και ποτέ δεν είναι πλήρως ικανοποιημένος, και βρίσκεται πάλι ανάμεσα στην γνώση και στην άγνοια. Η κατάστασή του λοιπόν έχει ως εξής· κανείς από τους θεούς δεν επιδιώκει την γνώση ούτε επιθυμεί να γίνει σοφός – γιατί είναι σοφός – ούτε πάλι αν κάποιος άλλος είναι σοφός, σε καμία περίπτωση δεν επιδιώκει την γνώση. Όμως ούτε και οι αμόρφωτοι επιδιώκουν την γνώση ούτε και επιθυμούν να γίνουν σοφοί. Διότι σ' αυτό ακριβώς το σημείο είναι η έλλειψη παιδείας δύσκολη, δηλ. στο ότι δημιουργείται στο ίδιο το άτομο η εντύπωση πως διαθέτει μια επάρκεια, αν και δεν είναι ούτε όμορφος ούτε καλός ούτε με έλλογη σκέψη. Άρα λοιπόν αυτός που δεν πιστεύει ότι έχει ελλείψεις, δεν επιθυμεί όποιο πράγμα τυχόν δεν πιστεύει ότι χρειάζεται.
- Ποιοί λοιπόν, είπα εγώ, Διοτίμα είναι εκείνοι που επιδιώκουν την γνώση, αν δεν είναι ούτε οι σοφοί αλλά ούτε και οι απάιδευτοι;
- Μα αυτό, είπε εκείνη, είναι φανερό και σε ένα παιδί, ότι δηλ. εκείνοι που βρίσκονται στο μεσοδιάστημα αυτών των δυο, ανάμεσα στους οποίους είναι δυνατόν να συγκαταλέγεται και ο Έρωτας. Διότι η γνώση βρίσκεται ανάμεσα στα πιο όμορφα πράγματα, και ο Έρωτας είναι η επιδίωξη για ό,τι είναι όμορφο, με συνέπεια να είναι ανάγκη ο Έρωτας να επιδιώκει την γνώση, και επειδή επιδιώκει την γνώση είναι ανάγκη να βρίσκεται ανάμεσα στην γνώση και στην άγνοια. Ο τρόπος της δημιουργίας του είναι σ' αυτόν αιτία και αυτών εδώ των

ιδιοτήτων του. Διότι κατάγεται από ένα πατέρα που είναι και σοφός και με καλά μέσα, ενώ από μια μητέρα που δεν είναι σοφή και της λείπουν τα μέσα. Η ουσία λοιπόν αυτής της 'πνευματικότητας', φίλε Σωκράτη, είναι αυτή εδώ. Και όσον αφορά τα όποια χαρακτηριστικά εσύ θεώρησες ότι έχει ο Έρωτας, δεν σου συνέβη κάτι το περίεργο. Διότι σκέφτηκες, όπως νομίζω εγώ συμπεραίνοντας από αυτά τα οποία λες, ότι Έρωτας είναι το αντικείμενο του πόθου, κι όχι αυτός που ποθεί. Γι' αυτούς λοιπόν τους λόγους σου φαινόταν εσένα ο Έρωτας να είναι ιδιαίτερος όμορφος.